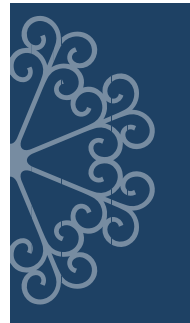

בית מדרש

446

פרשת האזינו

זמני כניסת ויציאת השבת

★	⛪	
18:52	17:41	ירושלים
18:53	17:58	בני ברק
19:40	18:34	ציריך
19:32	18:12	וינה
20:17	18:48	אנטוורפן
20:01	18:48	פריז
19:09	18:10	לונדון

יו"ט ראשון של סוכות

זמני כניסת ויציאת החג

★	⛪	
18:50	17:38	ירושלים
18:50	17:56	בני ברק
19:35	18:30	ציריך
19:28	18:08	וינה
20:13	18:44	אנטוורפן
19:56	18:44	פריז
19:03	18:06	לונדון

דבר הישיבה

חזו חזו בני חביבי

מי שלא ראה את מרן ראש הישיבה הגר"צ **פינקל** זצ"ל כשהוא רוקד ומפזז בשמחת תורה לא ראה אהבת תורה מעולם.

מדי שנה בשנה נשנה המחזה המרהיב של שמחת התורה המתפרצת מליבו הטהור של ראש הישיבה ביום שמחתה: שמחת תורה. בני הישיבה ובוגריה שראו פעם אחת את המחזה, שבו בכל שנה לראותו, רבים נהרו ממרחקים לראות את ראש הישיבה רוקד ושמח עם חמדת שעשועיו, התורה הקדושה. נראה היה כי שכח לכמה שעות את מסכת יסוריו, הניח את גופו הדואב והמיוסר בצד, והיה רוקד בהתלהבות סוחפת כאדם בריא וחזק.

שיאו של המעמד המרגש היה בעת שרקדו ושרו את מילות הניגון "כד יתבין ישראל", היה זה מעמד שלא מעלמא הדין, ראש הישיבה קם מהכסא אליו היה רתוק, עמד ורקד לכבוד התורה, מולו עמד ת"ח ובידיו ספר תורה וראש הישיבה בוכה מתוך התרגשות הנפש, ובכוחות על אנושיים הוא קופץ ומפזז, דבר שלא מובן כלל בדרך הטבע כיצד הוא מסוגל לעשות

מערכת "בית מדרש" מאחלת ברכת חג כשר ושמח לרבנן ותלמידיהון ותמכין דאורייתא

למען ידעו דורותיכם

גדולי תלמידי הישיבה לאורך הדורות האחרונים תמצית ממדורי 'בני היכלא' שהתפרסמו בשלוש השנים האחרונות
פרויקט מקיף | חלק א'

מתורת רבותינו

לפרשת האזינו:

מעולם לא פסקה ישיבה

כי לא תשכח מפי זרעו (לא, כא).

בדברי ההקדמה של מרן ראש הישיבה הגה"ח רבי **אליעזר יהודה פינקל** זצ"ל לספרו דברי אליעזר, הוא נותן שבח והודאה להשי"ת על ההשגחה המיוחדת שהונהגה בה הישיבה כל הימים, ובפרט על הנסים המופלאים בהצלת ישיבת מיר בכל נדודיה בזמני המלחמות, ואיך ראו בחוש בהתגשמות ההבטחה הנצחית "כי לא תשכח מפי זרעו".

"אברכה בזה ברכת הודאה להשי"ת על ההשגחה המיוחדת שהונהגה בה הישיבה הקדושה משך עשרות שנות שרותי בה, וביוחד בזמני המלחמות שהישיבה נדדה ממקומה כמה פעמים, בעת מלחמת העולם הראשונה בשנות תרע"ו-תר"פ, שנות הרעב הריגות ומהפכות, היתה הישיבה בפולטבה ברוסיה-אוקראינה, ובעת השואה האחרונה גלתה הישיבה לוויילנא וקידן בליטא, ואח"כ נדדו בני הישיבה ובראשם חתני הגאון הגדול מוה"ר חיים שמואלביץ שליט"א [זצ"ל], ליפן ושנחאי בסין והיו שם כשש שנים, ובעז"ה לא פסקה ישיבה גם בזמנים הקשים

ביותר, כי כל קיומה הרוחני והגשמי היה והינו בנסים, כן יצוה ה' חסדו להוסיף ולקיים ולהרחיב את הישיבה הקדושה עד כי יבא שילה".

ממשיך ראש הישיבה ומביע עלי גליון: "והודאה מיוחדת ברכת הטוב והמטיב על נסי השי"ת בזמן המלחמה האחרונה, שהצילנו יחד עם הישיבה הקדושה בשנת תש"א, ומגיא ההריגה בליטא-רוסיה נמלטו למקומות מבטחים, הצלתנו זאת היתה רצופה שלשלת של נסים גלויים ונסתרים לאין חקר, ובחוש ראו את השגחתו של נותן התורה שהבטיחנו כי לא תשכח מפי זרעו, וכמעט כל אשר לא עזב את הישיבה הקדושה בעתות נדודיה ניצל עמו. וגם בגלות הישיבה לארצות רחוקות ובמצבים הקשים ביותר המשיכו והגבירו תלמוד תורתם ביתר שאת, וזכו שמהם יתד ופינה להרבצת תורה והרמת קרן התורה והיראה, בארץ ובחו"ל, ונתקיים בהם והיה המחנה הנשאר לפליטה".

לחג הסוכות

אל תסתכל בסוכה אלא במה שיש בה

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה אומה אנשים נכנסים לסוכה וסוקרים את הקישוטים. אין ספק שנוי מצוה גדול וחשוב - "זה אלי ואנוהו" (שמות טו, ב) אתנאה לפניו במצוות (שבת קלג). אבל העיקר היא הידיעה שהעולם דירת ארעי ומסתופפים בצלל דמהימנותא.

משל למה הדבר דומה, לאדם ששמע הספד מרגש שעורר לתשובה ולחשבון הנפש כי זה כל האדם. יצא בהתפעלות עצומה: איזה כושר הבעה, איזה עושר ביטוי! וידען הוא - כמה מקורות הביא, וציטט בעל פה...

ובהזדמנות אחרת אמה: אמרו משמו של הסבא

קול התורה (כרך מ' עמ' קמב); טללי אורות

<

מתורת רבותינו

לא די בידיעה בלבד - צריך לעשות מעשה

בסוכות תשבו... למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל (ויקרא כג, מב-מג).

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין היה אומה: לא די במסורת אבותינו "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים" כדי שהדברים יתיישבו בלבם, צריך האדם מישראל להיכנס בעצמו

אל הסוכה, לשבת בה, לאכול ולשתות בה וללון בה שבעה ימים ושבעה לילות, ולהתבונן היטב בהשגחת השי"ת.

מליץ יושר (להג"ר ראובן מלמד זצ"ל)

להרבות שמחה של מצוה - שמחה של תורה

בדברי התעוררות שאמר מרן ראש הישיבה הגר"נ פרוצניץ זצ"ל בסוכת הישיבה הק' בשמחת בית השואבה - חוה"מ סוכות תש"מ, נשא מדברותיו על מהותה של השמחה בחג הסוכות, וכה היו דבריו:

כתב הרמב"ם (פ"ח מהל' לולב הל' י"ב) "אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה במקדש יום שמחה יתירה, שנאמר (ויקרא כג, מ) ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים", ולמדנו מדבריו, שיש דין מיוחד של שמחה בחג הסוכות, ומקור דין זה הוא מן הכתוב ושמחתם לפני ה' אלקיכם.

ולכאורה צ"ב, שהרי בגמ' (סוכה דף מ"ג ע"א) דרשו כתוב זה דושמחתם לפני ה' אלקיכם על לולב, שמצות לולב במקדש היא שבעת ימים, וא"כ איך

נדרש מכאן מצות שמחה. ואף שאמנם לשון הכתוב הוא ושמחתם, אך הרי הוא נדרש בגמ' על לולב, ומנא לן דין מיוחד של שמחה.

והמבואר מזה, מהו חיוב שמחה בחג, שהשמחה צריכה להיות שמחה של מצוה, ומה שכתוב בתורה ושמחתם הכוונה לשמחה של מצוה. והיינו שבדאי עיקר הכתוב הוא על מצות לולב, אך התורה קראה לזה בלשון ושמחתם, כי על ידי הלולב מתקיים שמחה של מצוה. ונתבאר מזה שהשמחה של מצוה היא ענינו של חג הסוכות.

והנה הרמב"ם ז"ל כתב שם (הל' ט"ו) "השמחה שישמח האדם בעשיית המצוה ובאהבת הא-ל-שצוה בהן, עבודה גדולה היא", הרי ששמחה של מצוה נקראת עבודה. וא"כ זוהי עבודת חג הסוכות,

הלימוד בעיון כגופה של סוכה

בסוכות תשבו שבעת ימים (ויקרא כג, מב).

בגמ' סוכה (דף כ"ח ע"ב) הביאו סתירה אם צריך ללמוד בסוכה או לא, ומסיק בגמ' לא קשיא הא במגדל הא בעיון, ופירש רש"י דלמגדל גמרא הברורה לו כבר צריך סוכה, אך לעיון חוץ לסוכה, דלימוד בעיון בעי צילותא וישוב הדעת, דהוא טורח ואינו בא אלא בדקדוקי שלמדין מתוך דברי משנה דמדמו מילתא לימלתא, והוא מצטער בזה והאור יפה להרחיב דעתו עיי"ש, ומבואר מכלל דבריו דבלימוד בעיון פטור מן הסוכה מצד פטור מצטער.

ומציאה גדולה מצא מורינו הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל בדברי "בעל העקידה" בפרשת אמור (שער ס"ז, קכב א), דבר נפלא עד מאוד ומצוה לפרסם, שכתב הטעם דלימוד של עיון הותר חוץ לסוכה, לפי "שהלימוד אשר על זה התואר הוא עצמו גופה של סוכה" עיי"ש בדבריו, ובטעמו זה מצאנו ביאור חדש בדברי הגמ' שלימוד בעיון אינו צריך כלל סוכה, ואין זה מחמת פטור מן חיוב המצוה כדן מצטער מן הסוכה וכיו"ב, אלא דהלימוד עצמו הוא

גופה של סוכה.

ובכוונת הדברים ביאר הגרא"ב, דהנה שורש מצוה סוכה הרי הוא זכר לענני כבוד שהקיפו את ישראל, וכן גם סוכה מקפת לגמרי את האדם, שזו מצוה יחידה שהאדם כולו נכנס בתוך המצוה, וכדמטו בשם הגר"א, אך כל זה נצרך כשהאדם אינו מוקף במצוה, אבל בלימוד התורה בעיון שכל כולו מתדבק בתורה, הרי הוא כבר מוקף בענני כבוד ועל כן אין צריך סוכה.

משלחן רבי אליהו ברוך (פר' אמור, עמ' ע"ד)

המשך בעמ' 12

מבאר רבותינו

מי שלא ראה שמחת תורה במחיצת מרן המשגיח לא ראה שמחה מימיו

אשריכם ישראל! הוא היה שר ורוקד וידיו היו נשואות לשמים וציבור תלמידיו שהצטופפו למטה רקד כנגדו, בתום דבריו ירד ממקומו שליד ארון הקודש, ואז החל ריקוד שכל עיניים זלגו דמעות מרוב הפלגת רגשות קודש. מה נהדר היה המראה הזה אשר מאות תלמידיו וביניהם גדולי עולם רקדו בבכי ובשירות. מרן המשגיח עצמו קרא פעם במהלך מאמר התעוררות כזה: "איך ווייס גיט וואס איז העלטער ביים בורא עולם דער יום כיפור אונזערער צו דער שמחת תורה" - "אינני יודע מה יותר חביב לבורא עולם היום כיפור שלנו או השמחת תורה" (האדם ביקר' עמ' כז)

שעות, ועיני כל הרוקדים זלגו דמעות מהתרגשות ושמחת קודש.

עוד מביאים בשם מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם שהיה רגיל לומר: מי שלא התעלה כראוי ב"ה ויזה"כ, עדיין יכול להשלים זאת בשמחת תורה. עוד אמר, כי הוא יכול להכיר את דרגתם הרוחנית של תלמידיו על פי ריקודיהם בשמחת תורה (זכרון גבריאל).

הגר"ש וולבה זצ"ל מספח: לעולם לא ימוש מזכרונו יום שמחת תורה במחיצתו של מרן המשגיח הגר"ר ירוחם הלוי זצ"ל, רגיל היה לומר דברי התעוררות בהתפעלות עצומה וכל קטע מהמאמר סיים בשירת

כגודל אימת הדין בימים הנוראים — כן היה גודלה של השמחה ביום חגה של התורה — שמחת תורה. תלמידיו מיה, הממיתים עצמם יומם ולילה באוהלה של תורה — היטיבו לחוש את משמעותו של היום הזה, שבו באה לידי ביטוי מופלא האהבה העמוקה לתורה. מי שלא ראה שמחת תורה במחיצת אדמו"ר זי"ע (המשגיח רבי ירוחם ליבוביץ), לא ראה שמחה מימיו, מתאר הרב וולבה (בקונטרס "ימי הרצון"). "אשרי עין ראתה כל זאת, כשאדמו"ר עלה אחרי קריאת התורה אל ארון הקדש ואמר 'התעוררות' בהתלהבות עצומה — וסביב עמדו גדולי עולם ורקדו מולו — ובתום דבריו התחיל ריקוד שנמשך

דבר הישיבה

זאת במצבו, וכל הנוכחים דומעים בשירתם: "חזו חזו בני חביבי דמשתכחין בצערא דילהון ועסקין בחדוותא דילי", כאילו אין לראש הישיבה יסורים נוראים שאופפים את כל גופו, אך שום דבר לא מונע בעדו, כי לא הגוף הוא הרוקד, אלא נשמתו הטהורה שכמהה ונכספת לתורה הקדושה היא שיצאה במחול לכבוד התורה. כל הנוכחים עומדים מסביב מתרגשים, מתקשים להכיל את עוצמת הרגעים הנשגבים.

להרבות שמחה של מצוה.

ומעתה יש לנו ללמוד עוד, דהתורה עצמה הרי היא השמחה היותר גדולה, ומה אם עבודה של אחת המצוות היא שמחה, התורה עצמה לא כל שכן שהיא השמחה הגדולה ביותר.

עוד מעט מתחיל הזמן, עוד מעט ניכנס לשמחת תורה, ואחריו אנו נכנסים לזמן חורף, ובזה הרי נכנסים לשמחה של מצוה. נכנסים לישיבה - זוהי שמחה של מצוה. כשמתקרבים לזמן, שבו נתחיל ללמוד מסכת חדשה, הרי זו שמחה של מצוה, זוהי שמחה של התורה עצמה.

גופה של סוכה.

ובכוונת הדברים ביאר הגרא"ב, דהנה שורש מצוה סוכה הרי הוא זכר לענני כבוד שהקיפו את ישראל, וכן גם סוכה מקפת לגמרי את האדם, שזו מצוה יחידה שהאדם כולו נכנס בתוך המצוה, וכדמטו בשם הגר"א, אך כל זה נצרך כשהאדם אינו מוקף במצוה, אבל בלימוד התורה בעיון שכל כולו מתדבק בתורה, הרי הוא כבר מוקף בענני כבוד ועל כן אין צריך סוכה.

משלחן רבי אליהו ברוך (פר' אמור, עמ' ע"ד)

המשך בעמ' 12

מיוחד לגליון חג הסוכות

למען ידעו דורותיכם

גדולי תלמידי הישיבה לאורך הדורות האחרונים
תמצית ממדורי 'בני היכלא' שהתפרסמו בשלוש השנים האחרונות
פרויקט מקיף | חלק א'

הגאון הגדול רבי שמואל וילנסקי (חרקובר) זצ"ל

מראשי ישיבת 'בית התלמוד' בארה"ב

נפ' י' בכסלו תש"כ

ק"מ מבתיהם, ואע"פ כן כל בני הישיבה חזרו לאחר שבע שנים בריאים וחזקים, תלמידי חכמים מובהקים, מעתיקי השמועה.

אלא שליח ה' היה בפלא זה, כי היה בחור גאון אחד, בחור שעשה סיום על ד' טורים, בחור שידע כל מילה ומילה בשיטה מקובצת על קדשים בעל פה, כמו שיעידו כל מי שלמד בישיבת 'בית התלמוד'.

- הבחור הגאון הזה עזב את מקומו שבכותל המזרח, וניגש לבחורים הצעירים ודיבר איתם בלימוד ובדרוש, חיזקם, עודדם בבדיחותיו, ובכך הציל את נפשם ובלעדיו לא היה בשנחאיי את מי להציל ח"ו.

ושמו של הבחור הגאון הזה הוא ר' שמואל חרקווער זכר צדיק לברכה זכותו יגן עלינו, תנצב"ה.

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר' ויצא תש"פ

נולד: בחרקוב להרב נחום מאיר הלוי וילנסקי בשנת תר"ע.

תלמיד הישיבה בין השנים:

בתקופה האחרונה שלפני מלחמת העולם השנייה עבר לישיבת מיר שם נודע כאחד מגדולי חכמיה ומארייות החבורה, חריף ובקי ומחדש גדול בכל מקצועות התורה. היה מעמודי התווך של הישיבה והרביץ תורה בקרב התלמידים הצעירים.

עם הגיעו לארה"ב לאחר צאתו מגיא ההריגה עם כל תלמידי ישיבת מיר דרך שנחאי, התמסר שוב להרבצת התורה בקרב הדור הצעיר וייסד בצוותא עם חבריו את ישיבת בית התלמוד, והיה מן העומדים בראשה עד יומו האחרון.

בצילא דמהימנותא:

בנס הצלת ישיבת מיר בשנחאי היו כמה וכמה ניסים גלויים, אך הפלא הגדול ביותר היה שהשמועות הנוראות והאיומות על רצח היהודים באירופה הגיעו בכל יום לשנחאי בקלא דלא פסיק, וכל אחד ואחד מארבע מאות הבחורים של הישיבה שמעו את השמועות הנוראות, זה שומע על רצח בני עירו, וזה על רצח אחיו הנשוי ואחותו הקטנה, וחבירו על רצח סבו וסבתו - שמועות מחרידות המהולות בספיקות נוראים ועצומים, והפלא הגדול הוא איך לא יצאו מדעתם, הלא סך הכל היו כמה מהבחורים בגיל שמונה עשרה, כששמעו זוועות אלו בחום של חמישים מעלות בסין המרוחקת אלפי

לכבוד חג הסוכות ולבקשת רבים: סקירה מרתקת על קצה הקולמוס מתוך המדורים שהתפרסמו לאורך השנים

יש לציין, שביריעה שלפניכם בחרנו רשימה אקראית מתוך עשרות גליונות, ואי"ה נשלים בהזדמנות נוספת לסקר עוד רבים טובים.

- שמות הגדולים מובאים להלן לפי שנת פטירתם -

בהזדמנות זו נודה לכל אלו שסייעו להצלחת המדור, בחומר ותמונות ועוד ואי אשר לפרטם כי רבים הם.

ואנו בבקשה על העתיד לכל מי שיש תחת חומר בכתובים, תמונות וכדו' על תלמידי הישיבה, ובפרט על אלו שלמדו בישיבה בשנחאי ומקודם לכן, שישלח למערכת ויזכה בכך את הרבים.

בברכת חג סוכות שמח המערכת

הגאון הגדול רבי חנוך העניך פישמאן זצ"ל

מח"ס חידושי רבי חנוך הענאי

נפ' י"ג בכסלו תשכ"ו

בשנת תרפ"ט בהיותו בן י"ט שנים, החליט יחד עם חבורה של חבריו לעבור ללמוד בישיבת מיר המעטירה. ולמרות בקשת רבו רבי אלחנן זצ"ל שישארו בברנוביץ, החליט רבי הענך בשביל התעלותו בתורה לנדוד לישיבת מיר.

בימים ההם סבלה ישיבת מיר מחסרון אמצעים כספיים

נולד: הגאון רבי חנוך העניך, נולד בעיר קרטוז-בערעזה שבפולין בשנת תר"ע לאביו הרב מרדכי וועלעל פישמאן ז"ל.

תלמיד הישיבה בין השנים:

לאחר שלמד אצל הגאון רבי אלחנן וסרמן בברנוביץ,

בני היכלא

יד ושם לגדולי התורה חובשי ספסלי הישיבה הקדושה בעבר

למען ידעו דורותיכם

בהדרת הנהגתו ובנועם הליכותיו על כל אלו שהתבוננו והכירו בגדלות מזהירה זו. הוא היה בביטוי המיוחד "דער שיינדיל פון דער מיר" (תכשית של ישיבת מיר) - כפי שסיפר מהגאון רבי שמשון ברוסקי זצ"ל מוטיקי תלמידי ישיבת מיר.

שנים רבות שם ר' הענך לילות כימים בעומקא דשמעתתא בי מדרשא דשיבת מיר. לתקופה של כמה שנים למד בצוותא עם הק' רבי יונה קרפילוב (מינסקער) זצ"ל הי"ד הנודע בשערים כבעל ה"יונת אלם". כן למד בחברותא עם הגר"ר שמואל רוזובסקי זצ"ל (לימים מר"י פונוביו) באותה תקופה ששהה הגר"ר בשיבת מיר ולא ארו היםים עד שנתפרסם בשיבת מיר כאחד מבחיריה.

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר' ישלח תש"פ

שנים. - מאז והלאה היה נמנה בין מקורביו של המשגיח זצ"ל והושפע ממנו עד מאד.

הגר"ר אהרן קרייזר זצ"ל היה מספר שר' ירוחם האט זיך געטשאטשקעט מיט איהם (השתעשע עמו) [ובתקופת שנחאי נהגו תלמידיו המקורבים של המשגיח הגר"ר לייב מאלין זצ"ל הגר"ר חיים וויסאקער זצ"ל וכו' להתאסף בבית ר' הענך ביום היארצייט של המשגיח זצ"ל].

"במיר נתקבצו מטובי הלומדים שבמקומות התורה שבליטא הפולנית וגם מחוצה לה. רבים היו אלו שהבחינו בלימוד התורה לאמיתה, השלובה בבהירות יסודית ומקיפה זרועות עולם, והתבשמו ממנה במדה יפה. והוא ר' הענך היה נציגה הכי מוכשר. ר' הענך נתברך באצילות רוחנית ובפשטות גאונית. מבלי השתדלות מכוונת השפיע

זצ"ל טוב גם בשבילי). ובכן נתקבל ר' הענך ברעזער לשיבת מיר.

בפרוץ המלחמה גלה עם תלמידי הישיבת לשנחאי, בזמן שהותו בשנחאי התחתן ונולדו לו בן ובת, ואחר חמש שנים בחודש תמוז שנת תש"ו היתה משפחתו בתוך חבורה הראשונה שיצאה מאותה גלות, ע"י הויזות של מדינת קנדה שהשיג עבורם הגר"ר אברהם קלמנוביץ זצ"ל.

בצילא דמהינותא:

בעת הגיעו לשיבת מיר כבר שמע עליו מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל שהינו בחור מצוין, ושם עליו עינא פקחא לסדר עבורו פרטי חברותות ו"סטנציה" (אכנסניה) כדי שיימצא בחבורה של מצוינים, בהבחינו שהוא בן עלייה אמיתי ומיועד לגדלות. כל זה נעשה בלי ידיעתו של ר' הענך כלל ולא נתוודע לו זה רק לאחר כמה

להחזקתה, ומרן ראש הישיבה הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, לא קיבל בקל תלמידים נוספים. עם כל זאת החליטו להשתדל כפי יכולתם, ונסעו יחד למיר.

בבואם למיר ישבו כולם בישיבה וחכו לתורם להיכנס לראש הישיבה. הדלת נפתחה וראש הישיבה יצא ושאל "ווער איד דא דער בערעזער"? (מיהו זה הברעזער?) - כך קראו הרבה לר' הענך מאז ומתמיד בהיותו יליד בערעזא.

נבהל ר' הענך מאיפה יודע ראש הישיבה זצ"ל ממנו. גילה לו ר' לייזער יודל זצ"ל שכעת נפגשתי עם רבי אלחנן זצ"ל באסיפה, וביקש ממני שאת מי שמוצא חן בעיני אקבל, רק את ה"ברעזער" אשלח לו בחזרה.

וסיים ר' לייזער יודל זצ"ל שאם כן הוא: "וואס איז גוט פאר איהם, איז אויך גוט פאר מיר" (-מה שטוב בשביל ר' אלחנן

הגאון הגדול רבי יחיאל יעקב ויינברג זצ"ל

נפ' ד' שבט תשכ"ו

בצילא דמהינותא:

מרן רה"י הגרא"י פינקל זצוק"ל קרא עליו שהוא אינו גדול הדור אלא גדול הדורות, ואף ביקש ממנו מספר פעמים לעלות ולכהן כראש ישיבה במיר בירושלים.

וכשנודע לגרי"ו על פטירתו של מרן הגרא"י צערו היה קשה מנשוא כפי שכתב: "השמועה היתה נוראה וכו', ובהסתלקותו נשאיתי רצון ושובור לגמרי". עוד הוסיף ואמר פעם למקורבו שכל התורה שיש בידו היא בזכות אותם השנים שעבר על הש"ס עם הגרא"י, וכל מה שבא אח"כ אינו אלא השלמה וקישוט לאותו קנין.

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר' בשלח תש"פ

בחדר מספר שנים ולמדו את כל הש"ס. מאותה העת עד סוף ימיהם נקשרו השניים בקשר נפשי עז ודבקו איש באחי.

עד לשנת תרס"ו, שאז עלה לכהן כרבה של העיירה פילושקי שבליטא.

במיר נודע כ"עילוי מטשכנובצ'ה", וגם אז נמשך הקשר שלו עם הגרא"י כפי שכתב בספרו "לפרקים" שרבו זה היה רוקד משמחה כשהציעו לפניו קושיה חריפה או תירוץ חריף וקולע.

תלמיד הישיבה בין השנים:

לאחר פסח בשנת תרס"ג שב למיר בהכוונת הסבא מסלבודקא בשביל שייסע ביד בנו רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, לימים מרן רה"י, להחדיר את לימוד המוסר בישיבה.

בדרכו לשם נטל את ברכת הדרך מרבי יצחק בלאזר זצ"ל שליווהו ונפרד ממנו בבקשה שילמד מוסר בכל יום וייקר את הזמן מכל דבר.

מששב למיר החלה תקופה של חברותא מופלאה בינו לבין מרן הגרא"י פינקל זצוק"ל, כשהשניים הסתגרו יחדיו

נולד: בשנת תרמ"ה בערך בכפר בוגוז, ובילדותו הוריו עברו לעיירה בשם טשכנובצ'ה.

באותם ימים היה רב העיירה הגאון רבי אליהו ברוך קמאי זצ"ל. פעם אחת בעת שנשא שיעור עמוק בפני למדני העיירה שם לב שהילד יעקב יחיאל מאזין ברוב קשב לדבריו למרות שרוב השומעים איבדו כבר את חוט המחשבה, לשאלתו של הרב האם הוא מבין את דבריו, השיב שהוא אכן מבין אך כאן יש להעיר כך ושם כך ולבקשתו של הגרא"י אף חזר על כל השיעור.

הגרא"י עמד נדהם וקבע עימו ללמוד בקביעות, וכשקיבל את ההצעה לבוא ולכהן פאר ברבנות ובראשות הישיבה במיר ביקש מאביו של הגר"י: "עתה אני אורז את חפצי תן לי גם את יחיאל יעקב שלך".

הגאון הגדול רבי נחום לסמן זצ"ל

ראש ישיבת תפרח

נפ' י"ב אלול תשכ"ט

שלחם יחדיו במשך עשר שנים.

רבי נחום גלה עם ישיבת מיר לשנחאי, גם שם התבלט בהתמדת התורה למרות הקשיים העצומים, תלמידי הישיבה מאותה תקופה מספרים על ידית הספסל שהשתפשה היכן שישב מתנועת ידו הלך ושוב משעות העמל העצום בעת לימודו הרצוף במשך שעות

ולמד בהתמדה מופלאה, בעיקר זכורה מאותה תקופה רבת השנים החברותא המופלאה של רבי נחום עם מרן רה"י הגאון רבי נחום פרצוביץ זצוק"ל ידידו הקרוב, עימו למד כעשר שנים לפני תפילת שחרית. המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לווינשטיין זצוק"ל היה מביע את התפעלותו העצומה מרציפות הלימוד

נולד: בשנת תרפ"א לאביו רבי אפרים בפולין.

תלמיד הישיבה בין השנים:

בתחילה למד בישיבתו של הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצוק"ל 'כנסת בית יצחק'. לאחר מספר שנים עבר לשיבת מיר שם חבש את ספסליה שנים רבות

< רבות.

לאחר מכן נמנה עם הקבוצה שהיגרו לאחר סיום המלחמה לארה"ב שם שהה מספר שנים.

בצילא דמהימנותא:

זמן קצר קודם פטירתו של מרן ראש

הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל סרו קבוצת בחורים לבקרו בעת ששהה בבית הבראה, שם הם פגשו אותו חושב ואומר לעצמו "אני צריך מנין". שאלו אותו לכוונתו והוא ענה להם "זקוק אני לעשרה תלמידים על מנת לבוא עמם לב"ד של מעלה שאני

העמדתי אותם". כך ישב והעלה שמות שונים והתלבט האם יש לו זכות בהם לבסוף הגיע לעשרה שמות וביניהם רבי נחום פרצוביץ ורבי נחום לסמן. פעמים רבות היה אומר: "יש לי שני נחומים", כשכוונתו לרבי נחום פרצוביץ

ורבי נחום לסמן.

אחד מחתניו הדגולים הוא מורנו ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל שליט"א.

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר' שופטים ע"ט

הגה"צ רבי דוד קרונגלס זצ"ל ר"מ ומנהל רוחני דיישיבת "נר ישראל" - בולטימור נפ' י"א בטבת תשל"ג

בצילא דמהימנותא:

את הזרעים לספרו המפורסם על סדר זרעים "דברי דוד" זרע בגלות מיר בשנחאי שביפו, כשגם בימים הקשים ההם לא הפסיק מסדר העליה שלו בתורה ומוסר, וכשהגיעו השמועות הנוראות על המתחולל על אדמת אירופה לא רצה ליפול לזרעות הייאוש והדיכאון ולכן קבע לו סדר לימוד נוסף

נולד: בקוברין שבליטא בשנת תר"ע לאביו רבי עזרא, עליו העיד בפתח ספרו "דברי דוד" שהיה ת"ח וירא ה', ואימו מרת חיה. בגיל צעיר התייתם מאימו ולאחר מכן מאביו.

תלמיד הישיבה בין השנים:

תחילה למד בישיבה המקומית בקוברין ולאחר מכן נסע ללמוד בישיבת מיר והיה מטובי הלומדים, נמנה על בני החבורה יחד עם ר' לייב מאלין זצ"ל ור' שמואל חארקובר זצ"ל.

התקרב מאד למרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם זצוק"ל שמינה אותו כחבור מבוגר להיות אחראי על קבוצת הבחורים מחו"ל, כלומר בחורים שבאו ללמוד בישיבה שלא מפולין וליטא.

לאחר שנדד עם הישיבה בכל גלויותיה ברוסיה ושנחאי הגיע לארצות הברית, שם התמנה מיד לר"מ ומשגיח בישיבת "נר ישראל".

בסדר זרעים שיעסיק את מוחו ויסיח דעתו מן המחשבות הקשות אודות משפחתו ומצרות הגלות.

משהגיע לאמריקה אז הוציא את ספרו, וציין זאת שזה היה לו למשענת היחידה בימי הגלות הנוראים.

וכה כתב בהקדמה לספרו "דברי דוד" בעניני זרעים: "הספר 'דברי דוד' אשר אני מוציא, הוא פרי עמלי ויגיעי משנות תש"ג - תש"ה, שנות השואה והחורבן האיום והנורא שקרה לעמנו, בהיותי גולה ומטולטל בגלות שנגאה! השמועות הרעות והבשרות המעציבות ממצב הכלל וממשפחותינו בפרט, שברו לבנו ורוחנו ודיכאו אותנו עד דכדוכה של נפש הצער והעגמת-נפש, יסורי הנפש והגוף ממצבנו הפרטי, לא נתן מרגוע לנפשנו, ובמצב של פיזור הנפש ובלבול הדעת קשה היה להכז המחשבות אף ללימוד דף גמ' בתכלית הפשטות.

וככה עבר עלי, לדאבוני, כמה זמן בביטול תורה אשר זה גופא עוד הוסיף עצבות ויגון על יגוני. ואז גמרתי בלבי שאין שום עצה אחרת כי אם לשכוח ולברוח מן מצב המעציב והמכאיב אשר אנו בו, ע"י השקעת כל החושים והכוחות בעסק לימוד תורתנו הקדושה, להתעמק בה עד מקום שיד שכלנו הדל מגעת. וקיבלתי עלי ללמוד סדר זרעים עם הירושלמי, אשר עדיין לא למדתי, ולחדש חידו"ת כפי שיעזרוני מן השמים, ולכתוב אותם, שזה יהיה כח המושך והדוחה והשתעבדות ללימוד התורה. התחלתי במס' פאה ואח"כ במס' דמאי, וב"ה שהצלחתי במפעלי" עכ"ל.

המאמר המלא התפרסם - בעלון

פר' יוגש תש"פ

הגאון הגדול רבי חיים מיליקובסקי זצ"ל נפ' כ"ד באלול תשנ"ג

מאות תלמידי חכמים, כן ירבו, מנגחים זה לזה בהלכה. בצלע המערבית — בית אוצר הספרים. חדר מלא ארונות אשר הכילו כשלשת אלפים כרכים יקרי ערך. מסביב לשלחן ה"עזרת תורה" יושבים ומעמיקים בעיון, מהם מטילים הלוח ושוב מקצה החדר אל קצהו. מעולם לא ננעלה הישיבה על מסגה מפני המשכמים והמעריבים. מחזה החגיגה מלבב בימי השמחה והמועדים אשרי עין ראתה אהלנו בשמחת קהלנו! שמחת בית השואבה, בהיות ההיכל על מכונו, וצבא מטהו חבוקים ודבוקים, רוגשים בקול אדיר ברקודים נלהבים: "אשריכם ישראל". מי שלא ראה כל אלה, לא ראה שמחה מימיו! הן אלה נושאי דגל התורה אשר בכבודה יתסרו, שכורי אהבה. אין אהבה כאהבתה של

בהקדמה הנפלאה לספר, מתאר הגר"ח מיליקובסקי את טלטוליה של הישיבה מימי הזוהר של שבתה במיר ועד היום שתקעה יתד ב"בית אהרן" בשנחאי. וזה לשונו בדברי ההקדמה:

דם ואש ותימרות עשן, קול זועות מבלהות החרב המתהפכת. ארץ מתבוססת בדמיה. מנגד, הרחק כמטחוי קשת, העתיקה התורה מבצריה. בחוגה הצר — הקול קול יעקב עולה ובוקע רקיעים — כבוד שמים: "ועליך יזרח ה', וכבודו עליך יראה".

ארון נושא את נושאו. היכל התורה במיר אשר לשמו ולזכרו תאווה נפש. ישיבתנו הקדושה על מכונה, ד' אמות של הלכה מרהיבי עין. הספסלים מלאים מזן אן זן, הבית כולו כמרחקה. כארבע

נולד: בטי' אייר שנת תרע"ו.

תלמיד הישיבה בין השנים:

למד בסלונים בין השנים תרפ"ז - תרצ"ג, ואח"כ עבר לישיבת מיר והיה מבחירי התלמידים. גלה עם הישיבה לשנחאי בזמן המלחמה.

שם בשנחאי בחר בו הצדיק רש"ש מאמשינוב לחתן לנכדתו בת בנו הצדיק ר' מאיר'ל זצ"ל מרת חיה נחמה ע"ה, וזכו שניהם לבן צדיק וקדוש שמאיר את עיניהם של ישראל, הלא הוא האדמו"ר מאמשינוב שליט"א.

בצילא דמהימנותא:

הספר הראשון שיצא לאור בשנחאי — היה, ספר חידושי הרשב"א — שהובא לדפוס על ידי הגר"ח מיליקובסקי זצ"ל.

< תורה (אדר"נ).

את חיל יום פקדון, בצום גדליה ת"ש נשתנה המצב. אין מוצא עוד להמשיך זכות קיומנו על אתה הלב פועם: האמנם, חלילה, תיפרד החבילה? לא ולא. נצח ישראל לא ישקר ח"ו!!! עברו ימי הדין וחג האסוף. בשמחת התורה כאלו אין זכר מהסכנה המרחפת. שמחה ורקודים עד כדי כלות הנפש: "אב

הרחמן, שמע קולנו, זכנו לגאולה". בכ"ו בתשרי נראה פתח תקוה, אז החלה הישיבה להעתיק וילנא. כעבור ירחים אחדים הועמד ההיכל על תילו בעיר קידאן (מדינת ליטא), הכל כמקדם באין שנוי ותמורה, כאלו החליפה כח נעורים ישיבתנו הקדושה. אבל לא ארכה שם המנוחה. בתחלת אב נגזר פיזור הישיבה. שוטטנו בארבע פינות, עיירות קטנות

סביבות קידאן, הנה: שאט, קרקונובה, קרק, רמיגולה. שמה בלינו בשלשלת גלגולים עד לירח טבת תש"א. אז החל הארון להעתק מעל לגבולות אירופה. שלח חרף תש"א באה הישיבה לקובה, ובתחילת אלול ירתה אבן פנה בשנגחאי. קצרה היריעה מהכיל פרטי הגלגולים והקורות עד שבאנו לכלל ישוב, וישיבתנו הקדושה קנתה שבתה בבית הכנסת

"בית אהרן" שעל יד רחוב מוסאום — לזה נדרש ספר מיוחד "דברי הימים לשיבת מיר בשנגחאי". אין לנו אלא לאשר כי היכל התורה המיראי, כדמותו וכצלמו מלפנים, בנוי כאן לתלפיות, ועוד האריך שם בהקדמה ראה שם באריכות. המאמר המלא התפרסם — בעלון פר' כי תבוא ע"ט

הגאון הגדול רבי צבי כהנא - גרושקא זצ"ל

ראש ישיבת 'הרי יהודה'

נפ' ו' בתשרי תשנ"ז

נולד: נולד בעיר סרני פלך וואהלן בחודש כסלו תרפ"ב.

תלמיד הישיבה בין השנים:

מחודש אלול תרצ"ט עבר ללמוד לישיבת מיר, ומאז כך את גורלו עם גורל הישיבה, בכל נדודי הישיבה עד עלותו משנגחאי ארצה.

עם הישיבה עבר לוילנא ומשם לקיידן ולעיירת שאט, משם המשיך עם המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל לקובה שביפן, ומשם הגיע לשנגחאי ב' באב שנת תש"א. את שנגחאי עזב לצרפת עם הקבוצה האחרונה, יחד עם מרן רה"י שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ והרבנים הגאונים: רבי אהרן קרייזר ורבי שלום שפירא, ועוד.

באוניה לצרפת המשיכו בני העלייה על משמרתם בתורה ומוסר, סיפר

כיצד נולדה התמונה המפורסמת של ישיבת מיר בשנגחאי, כידוע אסף הגר"א קלמנוביץ זצ"ל סכומים נכבדים לקיום הישיבה, והעבירים גבולות עמים ומדינות בדרכים עקלקלות עד שהגיעו לידי ראשי הישיבה, וכדי לשכנע את התורמים באמינות הישיבה וצרכיה, ביקש תמונה שבה לומדים כל תלמידי הישיבה יחד.

כך "התבשלה" התמונה הידועה של תלמידי הישיבה וראשיה בישיבת

מיר שנגחאי. ברם, לא רואים את כל התלמידים שלמדו בישיבה באותה תקופה, כי חלקם בעלי דעה מגובשת משל עצמם, סברו שאין זה לכבודה של הישיבה להצטלם וכדומה, ואכן תקיפי הדעת מבין הבחורים המבוגרים והחשובים ביותר לא נמצאים בתמונה, אמר הגר"צ כהנא כששוחח על התמונה המפורסמת.

עוד הוסיף: בתמונות תלמידי הישיבה לבושים חליפות לבנות, והסיבה האמיתית ללבוש הבהיר הוא פשוט "זיעה". החליפות הכהות היו עשויות מצמר, ובחום הכבד ששרר במקום אי אפשר היה כמעט ללבוש אותם, ואילו החליפות הבהירות היו עשויים מכותנה והיינו שוטפים אותה כמעט בכל.

המאמר המלא התפרסם — בעלון ראש השנה תש"פ

בצילא דמהימנותא:

הגאון הגדול רבי מרדכי לייב מן זצוק"ל

ראש ישיבת בית הלל ובעל 'דברי מרדכי' על הש"ס

נפ' ד' אדר ב' תשנ"ז

הגרא"י פינקל זצ"ל התפעל גדולות מהנער וקיבלו מיד לישיבה בישיבת מיר, שם עלה ונתעלה והיה לאחד האריות שבה.

עם פרוץ מלחמת העולם רצו הוריו שיעלה ארצה במסגרת מכסת הסרטיפיקטים שהישיבה הצליחה לקבל ממרכזי התורה בארץ, והוא קיבל את האשרה האחרונה ששלח בעבורו הגר"א ראוונ כץ ר"י לומז"ה שנתבקש על ידי ראש הישיבה לשלוח לו אישור עלייה לישיבתו בהיותו והוא מתעתד להיות גדול בישראל.

עם הגיעו לישיבת לומזה באוניה האחרונה שהורשתה לעלות ארצה, התקבל בישיבת לומזה, ועד מהרה נהפך

נולד: בכ"א בכסלו שנת תרע"ז בבריינסק שבגבול רוסיה, לאביו רבי משה זצ"ל, שהיה יהודי ירא ד' מנעוריו ועבד למחייתו באמונה.

תלמיד הישיבה בין השנים:

עוד בטרם הגיעו למצוות, גלה למקום תורה לעבר העיירה סלונים שם למד תורה מפי מורו ורבו הגר"ש יגל שכיחן כראש הישיבה.

לאחר מכן גלה לתקופה קצרה עם חברו הגר"י ברנשטיין לישיבת ברנוביץ' שם למד תורה מהגאון הגר"א וסרמן.

כעבור תקופה שם פעמיו לעבר הישיבה הגדולה 'מיר', בהמלצת רבו ראש הישיבה הרב יגל. כבר בהיכנון אצל

לאחד מנבחריה הוא למד בחברותא עם ידידו מנוער הגרמ"ש שפירא זצ"ל והיה אהוב מאוד אצל רבני הישיבה.

בצילא דמהימנותא:

בהזדמנות סיפר הגר"מ זצ"ל, סיפור אופייני המורה על עצמת ההתמדה בישיבה, התאורה בישיבה היתה ע"י עששיות קרוסין, השמש היה ממלא אותן לפני שבת ואף דואג שכמה מהן תשאונה דלוקות במשך כל הלילה, היות שהיו רבים שהתמידו בלילי שבתות עד שעה מאוחרת.

באחת השבתות כשעסקו בני הישיבה בשקידה עילאית בליבון סוגיה כל שהיא, כבה האור בבית המדרש ונותרו

כבר החל להציף את בית המדרש...
המאמר המלא התפרסם - בעלון פר'
פקודי ע"ט

הניחוהו תחת העששית, וכך למדו
מספר שעות מבלי משים.
אלו שהגיעו לתפילת ותיקין הבחינו
בהם, ותמיהה ניכרה על פניהם רק אז
הסבו הלומדים לבם לכך אור הבוקר

דייק כנראה במידה הנדרשת להאיר עד
שעת הבוקה, וכך התאמצו לראות את
הכתוב ולהמשיך בלימודם משנחלש
האור, והתקשו לראות את אותיות הגמ'
הם עלו על הספסל וכשהסטנדר עמם

אך כמה עששיות דולקות, המתמידים
שנותרו ללמוד בבית המדרש נשארו
לשבת תחתם ולהמשיך בתלמודם.
כעבור שעות מספר החלו אותן
עששיות להחליש אורן, השמש לא

הגאון הגדול רבי אשר ליכטשטיין זצ"ל

ראש ישיבת קמניץ - ירושלים

נפ' ב' אב תשנ"ז

ואתחנן ע"ט

של אחד מן החבורה [הרב אברהם
יצחק ישראל ארבוז - שנת תש"ן], היה
הוא יחד עם מרה"י רבי נחום פרצוביץ
בועדת הביקורת על טיב החידושים.
למען האמת כשהחידושים היו צריכין
תיקון הוא היה מוסיף מדיליה, כי נעים
הליכות היה, ובעל דעת נבון וישר, שייף
עיל שייף נפק.

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר'

למד בחברותא עם הבחור נחום
פרצוביץ [הנודע לימים כמרן ראש
הישיבה זצ"ל], ומאז עלו והצליחו
יחד, זה קיבל עולמו בישיבת מיר ועלה
להיות מראשי הישיבה, והוא נתקבל
וקבל חלקו מראשי ישיבת קמניץ.

כשתלמידי ישיבת מיר בשנחאי סין
פרסמו חוברת חידושי תורה [בשם
"תורה אור" - ראה תצלום מצורף] לזכרו

נולד: ט' כסליו שנת תרפ"ג לאביו הג"ר
אלעזר אריה אב"ד לאחוזה בפולין.

תלמיד הישיבה בין השנים:

בשנת תרצ"ז נתקבל לישיבת מיר, הוא
היה האחרון שנתקבל ע"י מרן ראש
הישיבה במיר שבפולין, והיה הצעיר בין
התלמידים, גלה עם הישיבה לשנחאי
ואח"כ היגר עם בני הישיבה לארה"ב.

בצילא דמהימנותא:

הגאון הגדול רבי ישעיה שמענוביץ זצוק"ל

ראש ישיבת 'רבינו יעקב יוסף' - ארה"ב

נפ' כ' אדר תשנ"ח

וסכנת נפשות ממשית המרחפת מעל
ראשם. ואעפ"כ ר' ישעיה השקיע את
כל כולו בלימוד התורה, בהתמדה
עצומה, ושם כתב הרבה מחידושי
הנפלאים.

רעיתו תחי' שמרה במשך כל הזמן
את כתביו באמונה ובמסירות, בתום
המלחמה הגיעו ר' ישעיה ומשפחתו
לארה"ב, רעיתו שתי בנות, ובן. (בתו
השלישית נולדה בארה"ב).

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר'
תזריע ע"ט

הכיפורים, עקב הבעיה של קו התאריך
שהתעוררה שם. ואח"כ עב עם הישיבה
לשנחאי.

בצילא דמהימנותא:

בשנחאי זכה לקרבה מיוחדת אצל
המשגיח הגאון הצדיק רבי יחזקאל
לעויןשטיין זצ"ל. התנאים הגשמיים
בגלות שנחאי היו קשים ביותר עבור
ר' ישעיה ומשפחתו. במיוחד בהיותו
בעל משפחה, ללא שום מקורות פרנסה
ומחיה מינימליים, וללא מקום מגורים
ופרטיות הולמים. ובצירוף לכך מזג אויר
חם ונורא, ומעל כל זה ימי מלחמה

אח"כ כשהחליטה ישיבת מיר לגלות
ליפן החליט ר' ישעיה לנסוע עמהם.
ביפן היה ר' ישעיה אחד משני בני
הישיבה אשר צמו יומיים מספק יום

נולד: בשנת תרס"ח בעיר רובינז'ביץ
בפולין, לאביו רבי דוב מאיר הי"ד.

תלמיד הישיבה בין השנים:

בשנת תרצ"ג לערך עבר מראדין
לישיבת מיר המעטירה, כששמו הולך
לפניו כ"העילוי מרובינז'ביץ".

שם התקרב מאוד למרן ראש הישיבה
הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל
זצ"ל, והגרא"י היה מחשיב אותו מאד,
לימים כשכבר היתה הישיבה בירושלים
הפציר בר' ישעיה שיעלה מאמריקה
ולהצטרף לישיבה בירושלים.

הגה"צ רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל

המשגיח הנודע של ישיבת ליקווד בארה"ב

נפ' ב' בכסלו תשנ"ט

תורה של דור העתיד.

בשנת תרצ"ו לאחר הסתלקות רבו מרן
המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ממיר זצ"ל
חזר לארה"ב.

בצילא דמהימנותא:

בישיבת מיר עשה חיל ועד מהרה
התבלט כאחד מהאריות המופלגים

בראשותו של הגה"צ רבי אליהו לאפאן
זצ"ל. כאשר אביו זצ"ל עבר למונטריאל
שבקנדה, נכנס ללמוד תקופת מה
בישיבה מקומית, אך זה לא היה
לרוחו עד שרגליו הוליכוהו ללמוד
בישיבה הגדולה והמפורסמת ישיבת
מיר שבליטא, שהייתה אז הישיבה
הגדולה לעילויים ובית היוצר לגדולי

נולד: ביום ט' אדר תר"ע, בעיירה קול
שבליטא, לאביו הג"ר משה זצ"ל שכיהן
כרב העיר.

תלמיד הישיבה בין השנים:

עם היכנסו לגיל המצוות התפרסם
ביותר בגדלותו בתורה ובהתמדתו
הפלאית, באותה תקופה נכנס ללמוד
בישיבה קטנה בעיר קעלם שעמדה

קמאי זצ"ל שכיחן כאב"ד העיר ור"מ ישיבת מיר שהפליגו בשבוע ערכו וגדלותו בתורה, ועל כך שעתיד הוא להאיר עיני ישראל בתורתו וצדקות.

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר' תולדות תש"פ

לימים, כי בעת למדו בישיבת מיר היה רבי נתן נחשב לעילוי מופלא וחביבם של ראשי הישיבות ובראשם המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל שלא פסקו מלשבחו ברבים.

כן הוסמך בבחרותו להורות הוראה בישראל, על ידי גדולי תורה מרן ראש הישיבה הגר"א פינקל זצ"ל והגר"א

אחיו הגדול הגה"צ רבי שמעון שוואב זצ"ל להראותו את פני הישיבה, על כל בחור מהאריות שבישיבה היה מוסיף את התואר הראוי לו, וכשהגיע לרבי נתן זצ"ל אמר לו בהתפעלות "זהו העילוי של ישיבת מיר".

גם הגאון רבי לייב באקשט זצ"ל משרידי דור דעה שבארה"ב סיפר

שבתורה, הכל חפצו בקרבתו וליהנות מזיו תורתו. לצד גדלותו בתורה היה ידוע ביראתו הקודמת לחכמתו בהיותו ירא חטא מרבים, כמו כן נודע בדרכו המוסרית ובתפילותיו המרטיטות והכובשות כל לב שעשו רושם על הכל.

הגה"צ רבי מרדכי שוואב זצ"ל סיפר שכאשר בא ללמוד בישיבת מיר, לקחו

הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצוק"ל

נפ' ט"ו אייר תשס"ג

כאשר בפעם האחרונה תפסה אותו שם השמועה על פטירת מרן המשגיח זצוק"ל והוא שב למיר.

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר' בהר ע"ט

לענות על שאלות בהלכה, כי היתר ההוראה ניתן לו משום שהגר"א זצ"ל ידע שהוא מעולם לא ישתמש בזה.

בסביבות שנת תר"צ נסע בעצת ר' איסר זלמן לקנות תורה ממרן הגרי"ז מבריסק, לאחר שנטל את רשות רבותיו במיר בהגיעו לבריסק ביקש הגרי"ז לשוחח עמו בלימוד, מלא התפעמות שח אח"כ הגרי"ז לרבנית: "פגשתי את האיש שנהניתי לדבר עימו בתורה ראוי לחשוב עליו".

במשך שנתיים שהה הגרי"מ בבריסק, פרק זמן קצר יחסית, אולם שם קנה את דרך הלימוד היסודית בקדשים ובכל התורה, דרך אותה הנחיל אח"כ ברבות הימים. בשיעור של מרן הגרי"ז לא רשמו את ששמעו, לאחר השיעור העלו זאת על הכתב ר' מיכל וחבריו: רבי יונה קרפילוב ורבי לייב מאלין, מתוך אותם כתבים בין השאר נערך לאחר מכן הספר חידושי הגרי"ז.

בעשור שלאחר מכן נסע עוד פעמיים לתקופות של שנה עד שנתיים לבריסק,

זצ"ל, לימים ראש ישיבת קול-תורה, ואכסנייתו היתה בצוותא עם מרן הגאון רבי רבי דוד פוברסקי זצ"ל. במיר עלה ונתעלה כשטובי הלמדנים של עולם התורה בימים ההם לומדים עמו בחבורתא במהלך השנים בהם: רבי יונה קרפילוב, רבי לייב מאלין, רבי נפתלי וסרמן בנו של מרן הגר"א זצוק"ל ועוד.

במשך הזמן מקומו בביהמ"ד היה לאבן שואבת לכל בחור צעיר כמבוגר שרצה להרצות את חידושי או קושייתו, פעמים אף היו לכך תורות ארוכים.

לרבי יחיאל מיכל היה קירבה מיוחדת למרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם זצוק"ל, אותו החשיב לרבו המובהק כל ימי חייו, וראה בו את הדמות שעיצבה את אישיותו. דבריו של המשגיח היו שגורים על לשונו כל ימיו, והיה ניכר שהם מהווים נר להגליו.

בבחרותו קיבל גם היתר הוראה מרבה של מיר, מרן הגאון רבי אברהם צבי קמאי זצוק"ל. בענוותנותו טען כשסירב

נולד: לאביו רבי אברהם יצחק זצ"ל בד' תמוז תרס"ז, בנו של הגאון רבי דוד פיינשטיין זצ"ל אב"ד אוזדא וסטראבין שבפלך מינסק.

תלמיד הישיבה בין השנים:

בגיל שבע עשרה עלה רבו הגר"א ז"ל מלצר לא"י, ורבי יחיאל מיכל שחפץ לעלות ולהתעלות בתורה, עבר ללמוד בישיבת מיר, שנודעה אז בטובי ומופלגי הבחורים בעולם הישיבות באותה העת שלמדו בה. למרות גילו הצעיר יחסית, קבלו לישיבה מרן המשגיח זצוק"ל.

בשנת תרצ"ט ברח עם ישיבת מיר מרוסיה לווילנא וכעבור כשנתיים כשנמלטה הישיבה בדרך ניסית לשנחאי היה בין הבודדים שקיבלו אשרת כניסה לארה"ב לשם הגיע בסיון תש"א.

בצילא דמהימנותא:

בלימודו בישיבת מיר, עד מהרה קנה לו מקום של כבוד בקרב למדני הישיבה, כשהמשגיח זצוק"ל מסדר לו כחבורתא את הגאון רבי יחיאל מיכל שלזינגר

הגאון הגדול רבי אריה לייב באקשט זצ"ל

ראש ישיבת עטרת מרדכי בדטרויט

נפ' י"ד בטבת תשס"ד

לשוחח בלימוד עם רב המקום, וכדרכה של תורה היו נושאים ונותנים בדברי תורה, מתווכחים, שוקלים וטרים, עד ששני הצדדים מסכימים ביניהם. הסכת ושמע: רעיייתו של הרב רוגוב היתה עומדת תדיר מאחורי הוילון כאשר בעלה היה משוחח בלימוד עם בחורי הישיבה. היה ובחורי הישיבה 'ניצחו' את בעלה - ניצחו, ושבח לענייני הבית. היה ובעלה 'ניצח' את בחורי הישיבה - מיד נפתה להכין קנידאלאך למרק! היה זה מאכל של יום טוב, ויום שבו בעלה הרב זכה שתקבל דעתו בהבנת הסוגיה בליבותיהם של בחורי ישיבה למדנים, היה יום חג עבודה, יום חג הראוי להכנת

בענין זה סיפר לימים לתלמידיו: את המעשה הבא. שני שדכנים הציעו לפניו הצעות שידוכין. השידוך האחד, משפחה מכובדת בעלת יחס, מפורסמת ובעלת שם. השידוך האחר - משפחת רוגוב. אבי משפחת רוגוב היה תלמיד חכם ורב חשוב, ורבי אריה לייב התקשה לבחור בין שתי ההצעות ולפיכך ניגש להתייעץ עם רבו המשגיח רבי יחזקאל לוויןשטיין זצ"ל.

כאשר שמע רבי יחזקאל את פרטי שתי ההצעות הגיב ואמר:

הרב רוגוב כיהן כרב בעיירה קטנה. כנהוג באותם ימים היו בחורי ישיבה ניגשים

בפרוץ מלחמת העולם השנייה, הצטרף לנדודי הישיבה בגלותה בוילנא ואחר כך בשנחאי, למרות השמועות ובשורות האיוב שהגיעו על בני משפחתו התגבר רבינו, והתעמק בלימודו עד למאוד, וזה היתה נחמתו בעניו כפי שהעיד לימים.

לאחר השואה הגיע לארצות הברית ובה כיהן כראש ישיבת "עטרת מרדכי" בדטרויט.

בצילא דמהימנותא:

בשנת תש"ו, כשהיה עדיין בשנחאי, נשא לאישה את בת הרב מרדכי רוגוב, ראב"ד טייני בליטא ומחבר "עטרת מרדכי" שלמד בישיבות מיר ווולוז'ין.

נולד: בשנת תרע"ח בדולטיש שבליטא, לאביו הגאון רבי יעקב יהושע הי"ד שהיה רב העיירה ומקורב להגאון רבי חיים עוזר גראדזענסקי זצ"ל.

תלמיד הישיבה בין השנים:

בהגיע לגיל בר מצוה שלח אותו הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל - שהכיר בכשרונותיו הברוכים - לישיבת מיר ולמרות שהיה מצעירי התלמידים היה חביב מאוד בעיני מרן ראש הישיבה הגר"א פינקל זצ"ל, שקירבו עד למאוד. כן היה מקורב למרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל ולמשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוויןשטיין זצ"ל.

מאכל של יום-טוב!

שמע נא אריה לייב! סיים המשגיח רבי

יחזקאל, על משפחת השידוך האחר
שהוצע לך לא שמעתי סיפור מסוג זה...
עצתי לך: השתדך עם משפחת רוגוב! בת

אשר גדלה בבית שכזה, תוכל להעניק
לך את התנאים הנדרשים לגדול בתורה!

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר'
שמות תש"פ

הגאון הגדול רבי ברוך רזנברג זצוק"ל

ראש ישיבת סלבודקה

נפ' ר"ח אדר תשס"ד

בכמה הזדמנויות היה חוזר על הנאמר
בזמנו בישיבות הק', "אז איך האב א
תוס', לאך איך זאך אויס אויף די גאנצע
וועלט!" ["כשאני שקוע בלימוד התוס',
אני צוחק על כל העולם"], דברים אלו
מילאו את האווירה ששררה אז, היטיבו
להגדיר את דביקותו בתורה בכל מצב
והעידו יותר מכל על מהות חייו.

בהזדמנויות מסוימות כשנשאל אודות
הניסים אשר נעשו עמהם בתקופת
המלחמה בכלל ובשנחאי בפרט,
התבטא "מי שישב ולמד כל הזמן
ובשקיעות, לא ידע מכלום וגם לא
מניסים... אבל האמת שאכן היו שם
הרבה מאד ניסים".

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר'
משפטים תש"פ

מיר נאלצו לגלות ממקום למקום לא
פסיק פומיה מגירסא והיה שקוע כל
העת בתלמודו.

בערב ר"ה שנת תש"י דרכו רגליו
על אדמת ארה"ק בנמל חיפה. בר"ה
התארח בחיפה ומיד בצום גדליה עלה
לירושלים היישר לישיבת מיר.

בישיבת מיר בירושלים היה מהאריזות
שבחבורה. באותה עת העמידו מרן
ראש הישיבה הגרא"י פינקל זצ"ל,
עם עוד שלשה מבחירי הישיבה יוצאי
ישיבת מיר בחו"ל, למסור 'חבורות' לפני
התלמידים הצעירים.

בציילא דמהימנותא:

בעת שהותו בשנחאי עמל בתורה עד
כי עמלו עורר התפעלות בקרב כולם,
חבריו העידו כי אף אם היו הימים
כתיקונם היה זה חידוש גדול, קל-חומר

נולד: בחודש סיון תרפ"ג בעיר בריסק
שבליטא לאביו הגר"ר מיכל זצ"ל שהיה
ממקורביו ונאמני ביתו של מרן הגרי"ז
מבריסק זצ"ל.

תלמיד הישיבה בין השנים:

עוד בצעירותו נודע בהתמדתו
המופלאה, ובהיותו בגיל צעיר שלחו
מרן הגרי"ז מבריסק ללמוד בישיבת
מיר שבליטא. בישיבת מיר נכלל עם
בני-הועד הצעיר ביותר שבישיבה.
למרות גילו נודע כמתמיד עצום וכבעל-
כשרון מופלא. שקיעתו בלימוד באותה
התקופה היתה מוחלטת. הוא בעצמו
התבטא על תקופת וילנא "לא עשינו
כלום רק ישבנו ולמדנו". "גם את רבי
חיים עוזר לא הלכתי לראות", הוסיף.
גם בתקופת המלחמה כאשר בני ישיבת

הגאון הגדול רבי חיים הכהן קמיל זצוק"ל

ראש ישיבת אופקים

נפ' ט"ו אדר ב' תשס"ה

תורה חי.

ממול כותל המזרח של הישיבה.
לימודם לא הצטמצם בסדר הקבוע
שלמדו בישיבה, במשך השנים למדו
סדרים רבים יחד, בימים ובלילות, בימי
שישי ושבת, בחול המועד ובימי בין
הזמנים.

רבי חיים היה אב טיפוס של השקיעות
והשקידה שישבת מיר הציבה לעצמה.
מרן הגרנ"צ היה אומר שאצל רבי חיים
למד לדעת, שאין הבדל בין יום ולילה,
אין סוגי ימים כאלו ואחרים, אלא כל
החיים הם יחידה אחת של תורה! אצלו
ראו שהתורה היא אויר לנשימה, פשוטו
כמשמעו, גם בימי שישי ושבת, גם בבין
הזמנים ואף בימי חול המועד היה מגיע
כרגיל, בלי שום שינויים!

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר'
צו ע"ט

כשנשאל מרן ראש הישיבה שה"ת
הגר"ח שמואלביץ זצ"ל מדוע אינו
הולך להשתתף בברכת כהנים ההמונית
שהחלה להתארגן באותן שנים בימי
חול המועד בכותל המערבי, על פי כתב
יד המיוחס לבעל הרוקח זצ"ל שכותב
שיש סגולה והשפעה מיוחדת לקבץ
כהנים רבים יחד לברך את עם ה', אם
כן, מדוע אינו הולך לשם? השיב רבי
חיים ואמר, שכהן תלמיד חכם ועמל
בתורה כרבי חיים קמיל אינו בטוח
שישנו שם, ואילו בישיבה יש לו אות, לכן
אין לו צורך ללכת לשם.

מרן ראש הישיבה הגרנ"צ פינקל
שהחזיק את הגר"ח קמיל לרבו
המובהק, היה אומר שמיום שהכיר
את רבי חיים והחל ללמוד איתו, השתנו
חייו לחלוטין. מקום מושבם הקבוע היה

פעם התבטא שכל יגיעתו ועמלו בהקמת
ישיבת מיר בארץ ישראל כדאית היתה
כדי להעמיד תלמיד מושלם כמוהו.

נולד: ביום ב' ניסן תרצ"ג, לאביו רבי
יעקב זצ"ל.

תלמיד הישיבה בין השנים:

לאחר נישואיו חזר לירושלים ולמד
בכולל של ישיבת מיר, שם עלה ונתעלה
מעלות רמות בהתמדת התורה ואהבתה,
בכוח התמדתו יומם ולילה היו מכנים
אותו "רבי חיים סטנדר" - אצלו לא
היו מושגים של זמן ובין הזמנים, תמיד
שקד על התורה.

עד לשנת תשל"ח שעלה לכהן כראש
ישיבת אופקים.

בציילא דמהימנותא:

רבו, מרן ראש הישיבה הגאון רבי
אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, היה רגיל
לומר, שהוא מהדר לרקוד איתו בשמחת
תורה, כי הוא מעוניין לרקוד עם ספר

הגאון הגדול רבי אבא מרדכי ברמן זצ"ל

ראש ישיבת 'עיון התלמוד'

ג' אייר תשס"ה

כבוקפסא. בבין הסדרים עמל על הספר
חידושי רבי חיים ולמדו מרישא עד
גמירא.

מרב התמדה חלה ופניו הושחרו
והרופאים אסרו עליו את הלימוד בעיון
לכמה שבועות. באותה הפסקה בת
חודשים למד רבי אבא ארבע שפות,
תאוריית היחסות של איינשטיין ויסודות
הפיזיקה. ששאלוהו אם זו נקראת
מנוחה, השיב ששום דבר לא עומד
מול עמל על גמ' קשה.

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר'
קדושים ע"ט

לאחר המלחמה היגר לארה"ב.

בצילא דמהימנותא:

בגלות שנחאי הכל הכירו בישרותו
וצדקותו ולכן הפקידוהו על חלוקת
האוכל שהיה בצמצום נורא. רבי אבא
לא הסכים אף פעם לקחת לעצמו יותר
למרות שלא היה זה על חשבון הציבור.
באותה תקופה התמדתו הרקיעה
שחקים והוא המית עצמו באוהלה של
תורה כפשוטו להימלט מכל התלאות.

הספקו בחורף אחד היה: רוב מסכת
קידושין בעיון, מסכת נזיר, מס' אהלות
עם פי' ר"ש ורמב"ם, רמב"ם הלכ'
טומאת מת עם מאה וחמש השגות
הראב"ד עליו שהיו מונחות בראשו

נולד: נולד בשבט תרע"ט בעיר לודז'
לאביו הגדול הגאון רבי שאול יוסף ברמן
זצ"ל ראש ישיבת 'תורת חסד' בלודז'
ומגדולי תלמידי מרן החפץ חיים ורבי
נפתלי טרופ זצוק"ל.

תלמיד הישיבה בין השנים:

חודש לפני בואו של רבי אבא ללמוד
בישיבת מיר והוא בגיל ארבע עשרה
הישיבה רעשה כחדשה עברה מפה
לאוזן: "עילוי עצום בן ארבע עשרה
מתעתד להגיע לישיבה מלודז' והוא
עתידי להפוך אותה", כך העיד הגאון
רבי שלמה טנא זצ"ל.

בפרוץ המלחמה הנוראה, נדד עם
תלמידי הישיבה עדי הגיעם לשנחאי,

הגאון הגדול רבי אליעזר פלצינסקי זצ"ל

ראש ישיבת בית אריה

נפ' כ"ד בתשרי תשס"ח

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר'
בראשית תש"פ

כך? רבי אליעזר השיב לו: "אין התמדה
בטבעו! בדרך מהסנציה שלי לישיבה
יש מועדון למשחקי שחמט ואני יכול
להיכנס ולשחק, אבל אני באתי למיר
כדי ללמוד תורה!" רבי אליעזר סיפר
שרבי ירוחם התפעל מאוד מהתשובה.

בשמחת תורה שכידוע במחיצתו של
רבי ירוחם עלו לפסגות גבוהות, אמר
פעם לפניו רבי אליעזר בחרוזים את
כל עניני בריאת העולם.

רבי אליעזר סיפר כי ב"ח סיון תרצ"ו
כשנפטר רבי ירוחם, האבל בישיבה
היה כה גדול, עד כדי כך כשהוא שב
מההלוי לאכנסניא שלו, ישב ובכה כמה
שעות מאין הפוגות.

אלחנן וסרמן זצוק"ל. רבי אלחנן אמר
בהתפעלות: "בריסקע בחורים האבן איין
אנדערע טעם אין לערנען" - לתלמידי
בריסק יש טעם אחר בלמוד. א"ל רבי
אליעזר אני רק בדרך לבריסק... כלומה,
זה הסחורה המשובחת מבית היוצר של
ישיבת מיר...

בצילא דמהימנותא:

כשנכנס ללמוד בישיבה. ראש הישיבה
דודו מרן הגה"ח רבי אליעזר יהודה
פינקל זצוק"ל קירבהו מאוד, והיה
מאוכלי שולחנו בשבתות.

תקופה קצרה אחרי שהגיע למיר, עזר
אותו מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם
זצוק"ל ושאלו: תאמר לי, ההתמדה
אצלך היא בטבע או שאתה עובד על

נולד: בכ"ח מרחשון תרע"ג בעיירה
וישקי הסמוכה לדוינסק שבבלאטביה,
לאביו הגאון רבי שלמה יהודה ליב
חתנו של הסבא מסלובודקה.

תלמיד הישיבה בין השנים:

בערך בשנת תרפ"ח נכנס ללמוד
בישיבת מיר. בשנת תרצ"ז נסע ללמוד
אצל מרן הרב מבריסק זצוק"ל. כל ימיו
היה מדבר על ה"טוב עין" של רבי לייזר
ידל ששלח בעצמו על חשבונו את טובי
בחורי הישיבה לבריסק.

הוא נסע יחד עם הגאונים רבי נפתלי
בינוש וסרמן הי"ד רבי שמחה שעפס
זצ"ל ורבי הענין פישמן זצ"ל. בדרך
נתעכבו כמה ימים בברנוביץ. רבי אליעזר
אמר חידושי תורה למרן הגאון רבי

הגאון הצדיק רבי אלחנן יוסף הערצמאן זצוק"ל

נפ' י"א ניסן תשס"ט

בימי המלחמה נדד עם בני הישיבה עד
לשנחאי הרחוקה.

עם סיום המלחמה, עבר רבי אלחנן יוסף
לארצות הברית יחד עם ישיבת מיר,
ושם נישא בשנת תש"ט לרעייתו מרת
מאטיל לבית הברשטאם, נינת הידברי
חיים זצ"ל, ונטע את אוהלו בסמוך
לבית ישיבת מיר ובמניין של בוגרי

אחר שלמד בקמניץ, החליט שהגיע
השעה ללמוד בישיבת מיר הגדולה,
והוא נסע למיר ללמוד אצל הגאונים
הגדולים מרן ראש הישיבה הגאון
החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל
והגאון הגדול רבי אברהם צבי קמאי
והמשגיח הגאון הצדיק רבי יחזקאל
לווינשטיין זצ"ל.

נולד: בערך בשנת תרס"ז בעיר
הורבישוב במחוז לובלין, לאביו רבי
שמואל ז"ל, ומסופר, שבבית זה לא דברו
מעולם לשון הרע, אביו רבי שמואל שמר
מכל משמר שלא יטמאו את קורות
ביתם על ידי דיבורים ומעשים אסורים.

תלמיד הישיבה בין השנים:

"בני היכלא"

יד ושם לגדולי התורה חובשי
פספלי הישיבה הקדושה בעבר

למען ידעו דורותיכם

מתים ברחובותיה והיו נופלים שם לעשרות ולמאות מרעב וחולי וגם מבחורי הישיבה היו עשרות חולים והוא הי' מרעיש עולמות לפתוח שערי רחמים וכולם נרפאו וניצלו שלא בדרך הטבע."

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר' מצורע ע"ט

הצלחה והתמדה בלימוד... היה קשה מאוד להיות שם בשנחאי והיו צריכים עמל רב ויגע עצום במקום זה, כי בשנחאי סבלו מהאקלים החם השורר שם וכולם היו רצוצים ושוברים, והוא היה מכניס רוח חיים לכולם וממש מחיה מתים במאמרו.

"זו הייתה עיר מלאה מחלות וזוהמה", הוא ממשיך ומתאר, "היו דורכים על

כאן הוציא לראשונה ספר מוסר בשם 'גדלות האדם' והתבלט כדמות מוסרית מיוחדת שהיה מקושר בכל מאודו למשגיח. הוא גם פעל להקים בית ספר ראשון לבנות בשם קרן הילד, ולימים כתב ספר על חוויותיו מאותה תקופה ובו תיאר את הניסים של תקופת שנחאי:

"מין המשגיח זצ"ל אמר", כתב לימים, "כי שנחאי בסין זה היה חמש שנות

< הישיבה במאסרי אווניו, בויליאמסבורג שבברוקלין ניו יורק.

בצילא דמהימנותא:

אחת מהתחנות המרכזיות בנדודיה של ישיבת מיר בימי מלחמת עולם השניה, הייתה הגעתם לשנחאי.

בשנחאי המשיך הגרא"י יחד עם שאר בני הישיבה בהתמדתו בלימוד תורה.

הגאון הגדול רבי אהרן זליג אפשטיין זצ"ל

ראש ישיבת "שער התורה - גרודנה" בקווינס

נפ' י"ב אב תשס"ט

המאמר המלא התפרסם - בעלון פר' דברים ע"ט

לממן את שהות בנו באכסניה. במשך כשנה ומחצה רבי אהרון כתב את המאמרים כשהוא מביא אותם למשגיח להגהה כשעל פי רוב התיקונים היו קלים בלבד.

בשנת תרצ"ט נדפס בוילנא הספר "חבר מאמרים" שהיה מבוסס בחלקו על כתביו של רבי אהרון, כעבור שנים כשבנו של המשגיח רבי שמחה זיסל זצ"ל הוציא לאור את שיחות אביו בסדרת הספרים "דעת חכמה ומוסר" ופיזר שם את כל המאמרים שב"חבר מאמרים", בהקדמתו לחלק הראשון כתב שכל השיחות הם מכתבי הגאון רבי איסר מאלין זצ"ל הי"ד ועוד אחד שליט"א "אשר ביקש להעלים שמו כי בסתר חפצו", וכוונתו הייתה לרבי אהרון.

כתב את השיחה על הסטנדר, אחד ממפלגי מיר הבחור רבי איסר מאלין עבר שם וביקש ממנו רשות לעיין בזה. רבי אהרון ניאות ורבי איסר התרשם מאד מסגנון כתיבתו הבהיר ושאלו אם יהיה מוכן לכתוב בצורה רשמית את המאמרים מכיוון שהמשגיח מחפש משהו שיוכל לכותבם בצורה בהירה וקולעת במטרה לשולחם למספר אנשים. רבי אהרון הסכים.

רבי איסר הראה את המאמרים למשגיח שאף הוא התרשם מהם ביותר, והם סיכמו שהוא יכתוב את השיחות בעד תשלום קבוע. ההצעה באה מבחינתו בזמן הנכון, כיוון שבאותה שנה אביו איבד את מקור מחייתו ולא היה באפשרותו

נולד: בעיירה הנודעת סלונים ב"ז בתמוז שנת תרע"ד.

תלמיד הישיבה בין השנים:

מקיץ תרפ"ט עד פרוץ השואה, ומשם המשיך עם הישיבה בשנחאי שביפן שם שהה רק תקופה קצרה, רבי אהרון נמנה על הבחורים שעוד הספיקו לצאת לארה"ב לפני שיפן נכנסה למלחמה והקשר עם שאר העולם נותק.

בצילא דמהימנותא:

במיר דבק ברבו מן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל והתקרב אליו ביותר לימים טען שמשירותיו של המשגיח קיבל דרך בלימוד.

פעם אחר השיחה של המשגיח במוצ"ש השאיר את הדפים בהם

ולבקר בהיכלו

מחיל אל חיל - סדר לימוד מיוחד שהוכרז ע"י רה"י שליט"א בסיום הזמן - מוצאי יום הקדוש בהיכל הישיבה

עם ה' אנחנו - לא ככל העמים אשר בחר בנו מכל עם ורוממו מכל לשון

אבל, אמר המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל, צודקים הם למאד, זו נחמתנו ועל כך גאוותנו.

הם "גויי הארצות ומשפחות האדמה", ואנו לא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם, אלא עם ה' אנחנו. "אשר בחר בנו מכל עם ורוממו מכל לשון וקדשנו במצוותיו".

הרה"ג ר' אבא זיונס זצ"ל (ספר זכרון אבא בם, עמ' ע"ב)

בועידת השלום, והחליטו - שמעו והאזינו! הם החליטו שלעם ישראל אין זכות יצוג, משום שאיננו עם כלל. האין זה שחוק וחוכא ואיטולא?

את יבשת אוסטרליה גילו לפני כמאה שנה, והיתה מושבת פושעים והוגלו אליה אסירים מורשעים. הם, שאינם יודעים מאין מוצאם וכל עברם מפוקפק למאד, נחשבים הם לעם. ואילו אנחנו הקיימים למעלה משלוש אלפי שנה, איננו עם.

עם תום המלחמה, נותרו בני הישיבה בראשות המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצ"ל כשנחאי שבסין, מצפים לאישורים להגיע לחוף מבטחים. בינתיים העולם כולו רעש וגעש בענין ועידת השלום שעמדה להתכנס ולכונן את ארגון האומות המאוחדות שתפקידו יהיה לפקח על שלום העולם.

בשיחתו התייחס לכך הגה"צ המשגיח זצ"ל ואמר: סיפרו לי שבועידה של פועלים ממפלגות השמאל באוסטרליה דנו אם יש זכות לעם ישראל להיות מיוצג

שמחת תורה

"כיצד יעלה על הדעת לנסוע מן הישיבה?!"

האומר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע כי שמרו אמרתך ובריתך יצורו (דברים לג, ט).

כך מקווים להגיע אל מחוז חפצם! האם באופן כזה ניתן להתעלות בתורה?"

"המינימום הוא", המשגיח המשגיח ותבע מבני הישיבה, "האומר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע", "והרי המדובר הוא אפילו באביו ובאמו, באחיו ובבניו" - "רק כך מתקיים "כי שמרו אמרתך ובריתך יצורו". ואנו מה נענה אבתריה?"

ברכת מרדכי (עמ' שצ"ה)

להתפעל ולהתרומם. פעם אחת, נזכר הגר"י אלא, נשמעה נקישתו של המשגיח, הכל נעצרו, הס הושלך באולם, ורבי ירוחם הרעים בקולו: "האומר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע כי שמרו אמרתך ובריתך יצורו".

"היתכן", הוסיף בקולו הרועם, "כי יעלה על הדעת לנסוע מן הישיבה מדי שנה?" "כיצד יתכן זאת, כלום

כותב ראש ישיבת עטרת ישראל הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א את ששמע מהגר"י אלא זצ"ל מתלמידי הישיבה במיה, אשר סיפר ותיאר ברתת על מנהגו של מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל לפזז ולכרכר לפני ספרי התורה בשעת ההקפות בשמחת תורה. מדי פעם היה נעצר המשגיח ומקיש בידו על הבימה לאות לדממה שהשתררה תיכף בהיכל, ומנביע במילים קצרות על גודל יקרת ערך התורה וערך לומדיה והוגיה בטהרה, כשהוא ממריץ ומעודד

שמחת תורה - לשמוח על מה שלמד

סיפר מורנו ראש הישיבה הגאון רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל, שנה אחת ביום שמחת תורה ראיתי בחור שעומד מן הצד עצוב בשעת ההקפות, ניגשתי אליו ושאלתי אותו מדוע אינו משתתף בריקודים יחד עם כל הקהל, ענה לי הבחור וטענתו בפיו: כיצד אוכל לשמוח בשמחת התורה, מה בכלל אני יודע מן התורה הרחבה מני ים, כמה כבר למדתי ממנה? אמרתי לו: משל למה הדבר דומה, לאדם שהרויח בהגרלת הלוטו בסך מיליון דולר, והפרס הגדול היה בסך עשרה מיליון דולר, והנה הוא יכול לשמוח על כך שהרויח סכום עצום של מיליון דולר, ויכול להצטער מאידך על שנשמטה ממנו הזכייה

הקפות סביב הסטנדר'

שח מרן ראש הישיבה שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל "כאשר נתבונן בהקפות, את מה מקיפים? ועם מי מקיפים? נגיע ללימוד חשוב" - כי הנה הכלל הוא שהדבר שמקיפין אותו הוא העומד במרכז, והוא החשוב, ולפיכך מקיפין אותו כדי להראות את חשיבותו.

בהושענא רבה עושים הקפות סביב התורה עם ארבעת המינים שבידינו, ללמדנו כי אנו קשורים ואגודים במצוות. ביום זה אנו מעמידים את ספרי התורה במרכז, ומסובבים סביב לתורה, להביע את שייכות המצוה אשר בידינו אל התורה הזאת, אשר אנו יגיעים בה מתוך שאיפה ללמוד וללמד, לשמור ולעשות.

למחרת, ביום שמחת תורה, שוב אנו סובבים במעגלים סביב לבימה, אך לא כיום הושענא רבה, בו הקפנו במצוות שבידינו את ספר התורה שהנחנו על הבימה, הרי ביום זה של שמחת תורה אנו מקיפים בספרי תורה את הבימה אשר עליה אנו מניחים את התורה

ימים מקדם

לפנינו תמונה נדירה בה נראה מרן רה"י הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל בבדיקת אתרוגים, נראה לצידו חתנו שילחט"א הגאון רבי ישראל מאיר וייס שליט"א ראש ישיבת נחלת הלויים, נראה בנוסף (העומד) מורנו הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצוק"ל

הגדולה בסך עשרה מיליון. וכמו כן הוא הדבר כאן, אף שהצער המקנן בלבך על אי ידיעת התורה הוא נכון וראוי, אך מכל מקום ודאי ישנם שני מבטים על כל נושא, וכל דבר יפה בעתו, בכל השנה יש לך לראות ולהתבונן כמה חסר לך בלימוד התורה, ולעשות מאמצים להשיג כמה שיותר, אבל עכשיו בשמחת תורה זהו הזמן לשמוח במה שיש לך, ולכל הרגשה זמן לעצמה, לכל זמן ועת - עת ספוד ועת רקוד.

ליקוטי חכמה ומוסר (עמ' קנ"ד)

בשעת קריאתה.

וזה יש להבין, בשלמא ביום הושענא רבה מקיפים את הדבר החשוב ביותר את ספר התורה עצמו, אבל בשמחת תורה אנו מקיפים את הבימה. איזה חשיבות יש בשולחן המשמש לקרוא עליו?

אלא ממשיך ומבאר מרן הגר"ח שזה בא ללמדנו שכמו שבהושענא רבה אנו מביעים את הקשר שבמצוות שבידינו עם התורה המוקפת, כך ביום שמחת תורה אנו מביעים את הקשר בינינו הלומדים אל הסטנדר! שהרי עיקר תכלית כתיבת ספר תורה הוא כמו שנאמר "ללמדה את בני ישראל", ולכן כאשר הוא מונח על הבימה לשם קריאה אז הוא עיקר התועלת מהספר, ולכן אנו מקיפים את השולחן עם ספרי התורה להראות כי בלי הלימוד תורה על השולחן לא מצינו את תכלית הימצאותם של ספרי התורה המונחים בארון הקודש.

שיחות מוסר